

Landbruksdepartementet
Avdeling for matproduksjon og helse
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Oslo, 4. april 2003

Hørings svar fra Norsk Matanalyse: Høringsnotat om framtidig organisering av laboratorietjenestene på matområdet mv.

Det vises til høringsbrev og høringsnotat datert 20.02.03 om framtidig organisering av laboratorietjenestene på matområdet m.v.

I høringsnotatet "Om framtidig organisering av laboratorietjenester på matområdet" legger Landbruksdepartementet frem en vurdering av hvilke prinsipper som bør legges til grunn for en statlig politikk på området. Føringer fra Stortinget ligger til grunn for vurderingen. Norsk Matanalyse stiller seg svært positiv til at Mattilsynet og laboratorievirksomheten organiseres som eiermessige og økonomiske uavhengige enheter, og at laboratorietjenestene konkurranseutsettes.

Norsk Matanalyse har for øvrig følgende kommentarer til høringsnotatet:

- **Norsk Matanalyse tilslutter seg høringsnotatets anbefalinger om at alle laboratorietjenester som er egnet til det konkurranseutsettes.** Etter Norsk Matanalyses vurdering vil en konkurranseutsetting føre til at det i løpet av kort tid (høyden to år) bygges opp både kompetanse og kapasitet blant private laboratorier til å dekke Mattilsynets behov.

Det kan raskt etableres god nok kapasitet til å håndtere de aller fleste rutineanalyser som Mattilsynet har behov for, enten ved at eksisterende private laboratorier utvider eller ved at det etableres nye private aktører. Flere private laboratorier har allerede nødvendig kompetanse, utstyr og laboratoriefasiliteter til å utføre de aller fleste analyser som i dag utføres av offentlige rutinelaboratorier. Dette gjelder også en del analyser som i dag direkte tildeles statlige forskningsinstitusjoner.

I denne sammenheng kan vi nevne at Norsk Matanalyse har konkrete planer både for kompetanseoppbygging og kapasitetsutvidelse, inkludert ny lokalisering. Vi har målsetning om å være en kompetent, kostnadseffektiv og profesjonell tilbyder av analysetjenester til Mattilsynet.

- **Norsk Matanalyse tilslutter seg høringsnotatets konklusjon i at de statlige institusjonene skal videreutvikles som kompetanseinstitusjoner på matområdet.** Norsk Matanalyse ser det som naturlig at Veterinærinstituttet, Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning og Nasjonalt Folkehelseinstitutt fortsatt skal ha et overordnet ansvar for forskningsbasert forvaltningsstøtte, metodeutvikling, diagnostikk, overordnet nasjonal beredskapsfunksjoner og referansefunksjoner.

Norsk Matanalyse ønsker imidlertid å gjøre oppmerksom på at flere av disse oppgavene, for eksempel referansefunksjoner, metodeutvikling og forvaltningsstøtte, også kan utføres av private aktører på en uavhengig og faglig forsvarlig måte. Enhver seriøs laboratoriebedrift, uavhengig av

statlig eller privat eierskap, må avsette ressurser til arbeid innenfor utvikling, validering og standardisering av metoder. Dette gjelder i høyeste grad også for laboratorier som har spesialisert seg på levere "rutineanalyser" i markedet. Norsk Matanalyse har som eksempel arbeidet med metodeutvikling og internasjonal standardisering gjennom de siste førti år, og vært referanselaboratorium for melk og melkeprodukter de siste fem år.

- **Norsk Matanalyse tilslutter seg høringsnotatets konklusjon om å foreta en prinsipiell opprydding i de rutineanalyser som utføres av statlige institusjoner.** Det vil være helt nødvendig med en avklaring på institusjonenes rolle som tilbydere av analysetjenester for å oppnå konkurransemessig like vilkår i markedet.
- **Norsk Matanalyse støtter ikke høringsnotatets forslag om å etablere statlige aksjeselskap for å håndtere de statlige institusjonenes analyseportefølje.** Etablering av statlige aksjeselskap for å utføre denne typen analyser vil etter Norsk Matanalyses vurdering være feil bruk av statens midler og medføre at oppbygging av et velfungerende marked forsinkes. Årsaken til dagens situasjon, hvor statlige institusjonene er eneleverandører av enkelte analysetjenester, er at disse analyseoppdragene tildeles direkte til den enkelte institusjon uten at konkurrerende laboratorier får mulighet å tilby tjenestene. Eksempel på slike analyser er "scrapie", BSE, GMO, "kjøttkontrollen" og nasjonale overvåkningsprogrammer for Salmonella og Campylobacter i levende dyr. Norsk Matanalyse har både kompetanse og vilje til å øke kapasiteten for å kunne tilby denne type analyser dersom markedet fristilles.
- **Norsk Matanalyse tilslutter seg at den fremtidige laboratoriestrukturen må være desentralisert.** Norsk Matanalyse mener imidlertid at høringsnotatet vektlegger "geografisk nærhet" for sterkt. Etter vår oppfatning er det tid, tillit og god kommunikasjon de sentrale elementene med hensyn til nærhet.

I forhold til lokale laboratorier har eksisterende private, landsdekkende aktører i markedet lang erfaring med hensyn til logistikkutfordringene i Norge. Dette gjelder både vareflyt inn mot laboratoriene og kommunikasjon ut mot kundene. Ved fremtidige laboratorieetableringer bør eksempelvis lokalisering i eller nær sentrale trafikk-knutepunkter ha større betydning enn lokaliseringen nær Mattilsynets nye regionale og lokale kontorer. Dette vil sikre rask og trygg transport av laboratorieprøver.

Fremtidige leverandører av laboratorietjenester til Mattilsynet må kunne levere:

- Tilfredsstillende analysekvalitet etter gitte spesifikasjoner
- Kort rapporteringstid
- Forvaltningsstøtte vedrørende:
  - Rådgiving av metodevalg
  - Rådgiving av prøveuttak og transport av prøver
  - Vurdering og fortolkning av analyseresultater
- Analyseberedskap (inkludert forvaltningsstøtte)

For å inneha nødvendig kompetanse og fleksibilitet til å kunne ivareta disse elementene vil det være helt avgjørende at laboratoriene har en viss størrelse. Erfaringsmessig vil ikke et laboratorium kunne ivareta nevnte funksjoner med mindre laboratoriet har minimum 15 ansatte; herav minst 2-3 personer med relevant akademisk bakgrunn.

Færre og større laboratorier med en strategisk beliggenhet i relasjon til optimale logistikk-løsninger er nødvendig for å kunne inneha den kompetanse og fleksibilitet som er nødvendig for Mattilsynet.

- **Norsk Matanalyse tilslutter seg høringsnotatets forslag til at Mattilsynets må utforme en innkjøpspolitikk som gir klare og forutsigbare rammebetingelser, og perfektionerer sin bestillerkompetanse på sentralt og regionalt nivå.** Mattilsynet vil ha stor kjøpermakt, og Mattilsynets politikk for anbud og innkjøp vil avgjøre hvordan tilbudssiden utvikles. Her vil staten ha et betydelig ansvar for utvikle et velfungerende marked, med riktig balanse mellom pris og kvalitet. For å utvikle et marked med riktig prissetting vil det være avgjørende at kvalitetskrav som metodeanvendelse, akkreditering, habilitet, rapporteringstid, leveringssikkerhet, rådgivning inkludert vurdering og fortolkning, samt fleksibilitet og analyseberedskap, blir vurdert sammen med pris. Det vil også være viktig at det etableres en god balanse mellom sentrale, regionale og lokale innkjøp.
- **Norsk Matanalyse tilslutter seg at utviklingen av markedet må skje i flere faser, men er sterkt uenig i forslaget til tidsplan.** Det bør foretas en kritisk gjennomgang av de foreslåtte elementer i de tre angitte faser med målsetting om å redusere omstrukturingsfasen. Det bør være fullt ut oppnåelig å gjennomføre den skisserte planen i løpet av en fire års periode.

Med vennlig hilsen

Greta Bentzen
Administrerende direktør

Anne Grændsen
Fagsjef Mikrobiologi / FoU-sjef